

ଉପକ୍ରମଣିକା

ଧାନ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ୧୬ଟି ଖାଦ୍ୟସାର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ଏହା ମୂଲ୍ୟରୁ ମିଳିଥାଏ ଅଥବା ଜୈବିକ ବା ରାସାୟନିକ ସାର ଭାବେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥାଏ । ଏଥିରୁ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଖାଦ୍ୟସାର ଅଭାବ ହେଲେ ଫସଲ ଆଖାନ୍ତରୂପ ଅମଳ ଦେଇ ନଥାଏ ।

ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଖାଦ୍ୟସାର

ଧାନ ଫସଲ ପାଇଁ ୧୬ଟି ଖାଦ୍ୟସାର ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ । ପ୍ରମୁଖ ଖାଦ୍ୟସାରଗୁଡ଼ିକ ହେଲା; ଅଙ୍ଗାର, ଉଦ୍‌ଜାନ, ଅମ୍ଳଜାନ, ଯବକ୍ଷାରଜାନ, ଫସ୍‌ଫରସ୍, ପଟାସିଅମ୍, ତୁନ, ମାଗ୍‌ନେସିଅମ୍ ଓ ଗନ୍ଧକ । ଏଗୁଡ଼ିକ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ, ଅର୍ଥାତ୍ ଉଚ୍ଚିତର ଶୁଷ୍କ ଓଜନର ଶତକଡ଼ା ୧ ଭାଗରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣର ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ । ଅଣୁସାରଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଲୌହ, ମାଙ୍ଗାନିଜ, ତମ୍ବା, ଦସ୍ତା, ମଲିବଡେନମ୍, ବୋରନ୍ ଓ କ୍ଲୋରିନ୍ । ଗଛପାଇଁ ଏଗୁଡ଼ିକ ଖୁବ୍ କମ୍ ପରିମାଣରେ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବାରୁ ଏହାକୁ ଅଣୁସାର କୁହାଯାଏ । ସିଲିକନ୍ ଧାନ ପାଇଁ ଏକ ଉପଯୋଗୀ ଖାଦ୍ୟସାର ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଏଯାବତ୍ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇନାହିଁ ।

ପ୍ରମୁଖ ଖାଦ୍ୟସାର			
ଖାଦ୍ୟସାର	ଗୁରୁତ୍ୱ	ଉତ୍ସ	ଅଭାବ ଜନିତ ଲକ୍ଷଣ
ଯବକ୍ଷାରଜାନ	ଉଚ୍ଚିତର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ବ୍ୟାପକ କରିବା ସହିତ ପିଲ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି, ପତ୍ର ଆକାର ବିକାଶ, ଶସ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି, ଦାନା ପୁରଣ ଓ ପୁଷ୍ଟିସାର ସଂଶ୍ଳେଷଣ ମାଧ୍ୟମରେ ଶସ୍ୟର ମାନ ଓ ଅମଳ ବୃଦ୍ଧି ଘଟାଇଥାଏ	ଯୁରିଆ, ଡାଇଆମୋନିଅମ୍ ଫସ୍‌ଫେଟ୍ (ଡିଏପି) ଆଦି ରାସାୟନିକ ସାର	ଗଛ ରୁଗ୍‌ଣ ହେବା ସହିତ ହଳଦିଆ ପଡ଼ିଯାଏ ଓ ପିଲ ସଂଖ୍ୟା ହ୍ରାସ ପାଏ
ଫସ୍‌ଫରସ୍	ଉଚ୍ଚିତରେ ହରମୋନ ସୃଷ୍ଟି ଓ କୋଷାବରଣକୁ ଦୃଢ଼ କରିଥାଏ । ଦେଉଳୁଦି, ପିଲ ହେବା ଓ ଫୁଲ ହେବା ସମୟରେ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଦୂରାନ୍ୱିତ କରେ । ଶୀଘ୍ର ପାକଳ କରାଏ ଓ ଶସ୍ୟ ବୃଦ୍ଧିରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ	ଡିଏପି ଓ ସିଙ୍ଗଲ ସୁପର ଫସ୍‌ଫେଟ୍ ପରି ରାସାୟନିକ ସାର	ଗାଢ଼ ସବୁଜ ରଙ୍ଗର ରୁଗ୍‌ଣ ଗଛ, ପିଲ ସଂଖ୍ୟା ହ୍ରାସ ପାଇବା
ପଟାସିଅମ୍	ଦେଉଳୁଦି ସହିତ ଗଛକୁ ସୁସ୍ଥପୁଷ୍ଟ କରେ । ଗଛ ପତ୍ତିଯିବାକୁ ପ୍ରତିହତ କରେ ଏବଂ ରୋଗାପୋକ ପ୍ରତିରୋଧୀ ଶ୍ଯମତା ବୃଦ୍ଧି କରେ	ମ୍ୟୁରେଟ୍, ଅଫ୍ ପଟାସ୍ ପରି ରାସାୟନିକ ସାର	ହଳଦିଆ ବାଦାମୀ ପତ୍ରଧାର ବା ପୁରୁଣା ପତ୍ରର ଅଗ୍ର ଭାଗରେ ଗାଢ଼ ବାଦାମୀ ରଙ୍ଗର ଶୁଖିଲା ଦାଗ
ଦସ୍ତା	ଅଭାବ ହେଲେ ଉଚ୍ଚିତର ରଙ୍ଗ ଓ ସ୍ଥିତି ପ୍ରଭାବିତ ହୁଏ	ଜିଙ୍କ୍ ସଲ୍‌ଫେଟ୍ ପରି ରାସାୟନିକ ସାର	ରୋଇବାର ୨-୪ ସପ୍ତାହ ପରେ ଉପର ପତ୍ରରେ ବାଦାମୀ ଚିହ୍ନ ଦେଖାଯାଏ ଓ ଗଛ ରୁଗ୍‌ଣ ହୁଏ
ଗନ୍ଧକ	ଉଚ୍ଚିତର ଗଠନ ଓ ଶରୀର ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଇଁ ନିହାତି ଆବଶ୍ୟକ	ଆମୋନିଅମ୍ ସଲ୍‌ଫେଟ୍ ଓ ଜିପ୍‌ସମ୍ ପରି ରାସାୟନିକ ସାର	ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗଛ ହଳଦିଆ ପଡ଼ିବା ସହିତ କଅଁଳ ପତ୍ରର ଅଗ୍ରଭାଗ ଶୁଖିଯିବା

ଅଣୁସାର		
ଖାଦ୍ୟସାର	ଗୁରୁତ୍ୱ	ଅଭାବ ଜନିତ ଲକ୍ଷଣ
ଲୌହ	ଆଲୋକ ସଂଶ୍ଳେଷଣ ବେଳେ ଲଲେକ୍ତୁନ୍ ପରିବହନ ପାଇଁ ନିହାତି ଆବଶ୍ୟକ	ପତ୍ର ଶିରା ଧଳା ପଡ଼ିବା, ପତ୍ର ଧଳା ପଡ଼ିବା ଓ ଶେଷରେ ଗଛ ମରିଯିବା
ତୁନ	ତେର ଅଭିବୃଦ୍ଧିରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ	ପତ୍ର ଧଳାପଡ଼ି ମୋଡ଼ି ହୋଇଯାଏ
ମାଗ୍‌ନେସିଅମ୍	ସବୁଜକଣାର ଅଂଶବିଶେଷ, ଅଙ୍ଗାରକାମ୍ବୁ ପରିପାକ ଓ ପୁଷ୍ଟିସାର ସଂଶ୍ଳେଷଣ ସାହାଯ୍ୟ କରେ, ବିଭିନ୍ନ ଏଞ୍ଜାଇମକୁ କ୍ରିୟାଶୀଳ କରେ	ଗଛ ଶେତା ପଡ଼ିବା, ପ୍ରଥମେ ତଳ ପତ୍ରରେ ଶିରା ହଳଦିଆ ପଡ଼ି ପରେ ଅଗ୍ର ପତ୍ର ହଳଦିଆ ପଡ଼େ
ମାଙ୍ଗାନିଜ	କ୍ଲୋରୋପାସ୍ଟ ଗଠନ, ପୁଷ୍ଟିସାର ସଂଶ୍ଳେଷଣ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ ପରିମାଣ ହ୍ରାସ ଓ ଟ୍ରାଇ କାର୍ବୋକ୍ସିଲିକ୍ ଚକ୍ର ଗଠନରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ଅତ୍ୟଧିକ ଲୌହ ଜନିତ କ୍ଷତିରୁ ରକ୍ଷା କରେ ।	କଅଁଳ ପତ୍ରର ଅଗ୍ର ଭାଗରେ ପତ୍ରଶିରା ହଳଦିଆ ପଡ଼ିଯାଏ
ବୋରନ୍	କୋଷ ପ୍ରାଚୀର ଜେଃବ ସଂଶ୍ଳେଷଣ ଏବଂ ପ୍ଲାଜ୍ମା ଝିଲ୍ଲି ଗଠନରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ	ଗଛର ଉଚ୍ଚତା ହ୍ରାସ ପାଏ, କେଣ୍ଡା ବାହାରିବାରେ ବ୍ୟାଘାତ ଘଟେ
ମଲିବଡେନମ୍	ନାଇଟ୍ରେଟ୍‌କୁ ନାଇଟ୍ରାଇଟ୍‌ରେ ପରିଣତ କରେ	ଯବକ୍ଷାର ଅଭାବ ଲକ୍ଷଣ ପରି ଦେଖାଯାଏ ଓ ପତ୍ରଧାରରେ ଶୁଖିଲା ଦାଗ ଦେଖାଯାଏ
ତମ୍ବା	ଯବକ୍ଷାର, ପୁଷ୍ଟିସାର ଓ ହରମୋନ ପରିପାକ, ଆଲୋକ ସଂଶ୍ଳେଷଣ ଓ ନିଶ୍ୱାସ ପ୍ରଶ୍ୱାସରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ପରାଗରେଣୁ ସୃଷ୍ଟି ଏବଂ ପରାଗ ସଙ୍ଗମରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ	ପତ୍ର ନାଳ ସବୁଜ ରଙ୍ଗ ହୁଏ, ପତ୍ରର ଅଗ୍ରଭାଗ ଶୁଖିଯାଏ ।
କ୍ଲୋରିନ୍	ଆଲୋକ ସଂଶ୍ଳେଷଣ ପାଇଁ ନିହାତି ଆବଶ୍ୟକ	-

ଓଡ଼ିଶାରେ ଧାନ ଆଧାରିତ ଫସଲ ପଛତର ଉତ୍ପାଦିକତା ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ କୃଷକଙ୍କ ଆୟ ବୃଦ୍ଧି

Website: www.rkbodisha.in, Email: contact@rkbodisha.in

ଏଥିରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ମତାମତଗୁଡ଼ିକ ଆହୁର୍ଜାତୀୟ ଧାନ ଗବେଷଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଏବଂ ଏହାର ସହଯୋଗୀ ସଂଗଠନ ଓଡ଼ିଶାର କୃଷି ଓ ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ, କାତାୟ ଧାନ ଗବେଷଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଓ ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କର ଅଟେ । ପ୍ରସ୍ତୁତି : ନନ୍ କମର୍ସିଆଲ-ସେୟାରଆଲାଇକ୍ ୩.୦ (ଅନପୋର୍ଟେଡ୍)